

MUTRIKUKO HERRI ALDIZKARIA
2013ko apirila 127. zenak

KALAPUTXI

MOTZ-MOTZIAN

Mutrikuko
III. Film laburren
lehiaketa

KORRIKA 18

GERO ETA ERLE GITXIO

TXARTXA ERROTA ETA ERRENTAK

EMAN BIDEA OINEZKOARI

"HERMAFRODITAK" GURE ARTEAN

JULIA
IRIONDO
URANGA_{rekin}

MUSIKAZ eta IRAKASKUNTZAZ

Gure eskaintza, zure aukera!!

Deitu eta informazioa emango dizuegu!
943-603545 ext 310
idazkaritza@mutrikubhi.net

Batxillerrak (Selektibitateko aukera guztiak)

Heziketa zikloak

- ✓ Administrarritza eta Finantzak
- ✓ Sistemak elektroteknikoak
- ✓ Akuakultura

Sarbide Froga prestatzeko ikastaroa

Aurre-matrikula epea:

- ☐ Batxiller: Maiatzaren 2tik-14ra
- ☐ Zikloak: Maiatzaren 27tik ekainaren 10 arte

aurkibidia

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6
Karenka	8
Lapazorrikeixak	10
Bi hitzetan	11
Korrika	12
Bi hitzetan	14
Historixa	15
Kultura	16
Bertsuak	18
Hezkuntza	19
Zorion agurrak	20
Argazki zaharrak	21
Agenda	22

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen-iritzien erantzunkizunik.

Argitaratzailea

Karenka komunikazio elkarte
Barrenkalea, 12 behe - 20830 Mutriku.

Telefonoa

635 748 393

e-maila

kalaputxi@topagunea.com

kalaputxi2001@gmail.com

Bloga

kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea

Mutrikuko Udala

Kolaboratzaileak

Íñigo Andonegi, Josu Ituarte, Josu Larrañaga,
Javi Castro, IXA sexualitate eskola.

Tirada

2.200 ale

Lege Gordailua

SS-787/01

ISSN

1579-4792

Inprimategia

EUSKALINPRI. Deba

Banaketa

Kalaputxi

iritzixa

NEURRI KONPENTSAGARRIAK..

Mutrikuk badu 'ahalmen' berezi bat oportunitatearekin bat gutxitan etortzen zaiona. Zenbat aldiz entzun ote ditugu honakoak: 'Babes moila orain, barkurik ez dagoenean', edo bestea: 'Akuakultura Eskola, arrain haztegietakoen aurkaririk handienak arrantzaleak beraiek direnean'... beti oportunitate unearren faltan, bata beranduegi bestea azkarregi!. Antzeko zerbait gertatzen ari zaigu Mutriku-Sasiola errepidearekin ere, 'lehen dirua ba omen zegoen, baina Mutrikurako beste ez'. Orain 'dirurik ez dago eta ondorioz itxoin egin beharko'. Emaizta badakizue zein den, bai lehen, eta bai orain, 'hutsa', egin gabea. Baina ez nuke hain erraza den amildegian behera joatea nahi, ez! Noizbait pentsatzen hasi beharko genuke, hainbeste itxoin duen Herri honek nola bidera ditzakeen neurri konpentsagarriak. Adibidez, abiadura gehikeria nagusi duen Mutriku-Ondarroa errepidean biribilgune bat eska genezake. Pentsa ezazue errotonda bat zazpi besoetako; Saturraran bidea, Ondarroa, Pikupe, Mijoa industrialdea, Gasolindegia, Mutriku eta Galdona. Biribilgune bat, oinezkoentzako zubi bat izango duena bidegorria ahalbidertzeko, bi autobus geltoki babestu izango dituen, Mijoa erreka baloreen jarriko duena, eta garrantzitsuen; bidean erabiltzen dugun abiadura gutxituko duena. Bigarren puntua Alkoleako 'mihia' litzateke. Talaia azpian tunel artifizial batek izugarritzko bultzada suposatuko luke beste hainbat ekimenetarako. Adibidez, noizbait Mutriku eta Deba lotu beharko duen oinezbidea hurbilago izango genuke, surfa egiten dutenentzat aparkalekuak irabaziko genituzke, bi autobus geltoki prestatuko genituzke, lur jauziak eragotziko genituzke, Mutrikuk duen hotel, landetxe, zalditegi eta jatetxeak hurbilago izango genituzke, hainbeste kosta eta hain utzia eta arriskutsua dagoen Talaia errekupeatuko genuke, eta agian Santiago bidea bera herritik pasa erazi genezake. Honez gero bateren batek pentsatu du, eta ondorioz ze, Mutriku-Sasiola bertan behera utzi? Ba agian bai!, eta ordainez Lea Artibai-Autopista bidea bultzatu, neurri zuzentzaile guztiak betetzen dituen proiektu berri batekin. Sasiolan, Astigarribian eta Olatz bidean irteera-sarrerak izango lituzkeena Oraindik gogoan dut Juan Karlos Perezek esaten zidana; 'Arben errepidea amildu da eta ikusi egin behar da zenbat jende dabilen bai Mutrikutik zein Debatik, bakoitza bere tartea egiten, inoiz baino hurrerago eta inoiz baino urrutien'.

Alberto Gorritiberea

Hezkuntza, Hizkuntza Politika
eta Kultura Saila

Gipuzkoako Foru
Aldundia

Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara Batzordea

BENETAN ERRAUSKAILUAREN BEHARRIK BADUGULA USTE AL DUZUE?

Apirilaren 2an, Errausketaren aurkako plataformen koordinadora, Eguzki, Ekologistak Martxan eta Gipuzkoa Zero Zabor taldeak Foru Aldundiaren eraikin kanpoan bildu ziren planta toxikoa eraikitzeako proiektua behin betiko bertan behera uzteko. Ondoren ingurumen diputatuarekin bildu ziren eskaera eta arrazoien berri emateko.

10 urte darama gure herrialdeak hiri hondakinen errausketaren mehatxupean, eta beste horrenbeste dira proiektu hori bertan behera uzteko eskatzen daramatzagunak. Denbora asko helburua lortu nahian. Denboraren joanak baina, nekea eragin beharrean gure eskaera gauzatzeko arrazoiak indartu besterik ez ditu egin.

Horregatik, ondorengo mezua ozen eta garbi eman nahi dugu:

- Europako zuzentzauek material birziklagarria erraus-tea debekatuko dute. 2012ko maiatzean, 2020rako hondakin birziklagarriak eta konpostagarriak erraustea galazten duen txostena onartu zuen Europako Parlamentuak PP, EAJ eta PSOE alderdi politikoen babesarekin.
- Oso azpiegitura garestia da. Zubietako errauskailuaren eta bestelako azpiegituren hasierako kostua 444 milioi eurokoa da. Gaur egungo Diputazioaren planaren kostea, ordea, (6 konpostaje planta, tratamendu biologiko-mekanikoaren 3 planta eta biometanizazio eta ontziak aukeratzeko planta banarekin) 183 milioi eurokoa da + aurretik sinatutako kontratuek izan ditzaketen kalte ordainak.
- Hamarkadatan zabor kopuru handia sortzen segitzea behar du. Urtean 247.000 tona hondakin erraustea fin-katzen da. Gipuzkoan sortutako hondakinen %70 inguru erre beharko da errentagarria izateko.
- Baliabideak suntsitu eta alferrik galtzen ditu. Sor-tzen ditugun hondakinen %90a birziklagarria edo konpostagarria da.
- Hondakinak arrazionalki kudeatu behar dira. Sistema lineala erabili beharrean (ustiatu kontsumitu bota) sistema zirkularra deritzona (ustiatu erabili berrerabili bildu birziklatu) aplikatuz.
- Berreskuratzen duena baino energia gehiago xahutzen du.

- Zabortegei toxikoak behar ditu. Zubietako errauskailuan erreko denaren %30a eskoria eta errauts toxiko bihurtuko da.

- Ikerketek osasunean kalte larriak eragiten dituela diote.

- Osasuna eta ingurumena oinarritzko eskubideak dira.

- Inork bere herrian ez du nahi. Guk gure herrian ez badugu nahi, zergatik Zubietan bai?

- Kudeaketaren ardatza herritarrok dugu, eta ez banketxe eta enpresa handiek.

Horiek guztiak arrazoi nahikoak eta soberan direlakoan, Gipuzkoan errauste planta eraikitzeako proiektua lehen-bailehen eta behin betiko bertan behera utzi eta Zero Zabor filosofian oinarritutako kudeaketa garatzeko eskatzen diogu Foru Aldundiari, udalei, mankomunitatei eta hondakinen par-tzuergoari.

Mutriku Zero Zabor taldea**ARRE ETA I.S.O 2013**

Mutrikun obra berri batzuen haseran gaude: kirol-portua eraikitzea eta bestelako batzuk. Guztiak 2003 eta 2007ko proiektuak direnez, egokituta al daude garai eta ohitura berriei? Ez dakigu portua pribatizatzeko lehengo urratsak izango ote diren. EKPk (Euskadiko Kirol Portuak) sortuko du kirol-portua, orain arte bakarrik kirol-portuen gestioa egin duen arren.

Bide batez, Zumaian dragatutakoa berriro Mutriku-k hondartzetan zabaltzera doaz, Geoparkeko parte diren herriko hondartza berrian eta hirugarren hondartzan. Noiz? Apiriletik aurrera, dagoeneko hainbat pertsona hondartzaz gozatzen daudelarik. Zergatik? Mutrikuko harea lehen beste bat zenez, hondar berri hau askoz ere gehiago "mugitu eta galdu" egiten da. Gipuzkoarron arteko elkartasun eta auzolanaren adibiderako eta Donostiako Ondarreta eta Kontxa hondartzek ere hondar premia dutenez, Zumaiakoa Donostian botatzerik ba al dago?

Idoia Arrillaga Agirre**LEA-ARTIBAI****Hileta zerbitzuak - Beilatokia**

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

Camping
Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

JARRI-TOKI**Jatetxea**

- Eguneko menua eta karta
- Familia giroko bazkariak
- Enpresa bazkariak
- Ezkontza, bataio, Jaunartze...

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

aparra udaberriko moda
JANTZIAK - PITXIAK

Erdiko-kale, 29
Tfno.: 943 60 45 94

20830 MUTRIKU
(Gipuzkoa)

EMAN BIDEA OINEZKOARI

**Apirilaren 2an jarri da martxan herri barruko zir-
kulazio plan berria; beraz, Kalaputxin hau ira-
kurri orduko, herritarrek sumatuko zuten
horren eragina. Horretaz guztiaz jakin asmoz,
Joxean Agirregomezkorta zinegotziarengana jo
dugu gure jakinmina ase nahian.**

Zer dela-eta araudi berria?

Gure asmoa oinezkoen eta ibilgailuen artean aha-
lik eta ondoen konpontzea da. Badakigu ez dela
lan erraza, baina ahalegintzea merezi zuela uste
genuen, eta halaxe egin dugu. Jakin badakigu
denen gustukoa ez dela izango... baina gehiengo-
engana iritsi nahiko genuke.

Gure asmoen berri emateko eta euren ekarpenak
ere jaso asmoz, herriko merkatariekin egin genuen
bilera. Denetako iritziak izan ziren han bildutako
artean. Gure kaleak estuak izanik, zaila izaten da
jendearen eta ibilgailuen arteko oreka lortzea. Luze
aztertu ondoren, ondorio hauetara iritsi ginen:
Erdiko Kalea goizeko 11ak arte egongo da zabalik,
eta hortik aurrera pibota jarriko da.

Goiko plazan zamaketa gune bat egongo da, eta
bertatik egingo dute banaketa dendetara. Zama
astunak direnean eta ibilgailutik egin behar dene-
an, udaltzainari zabaltzeko eskatzea besterik ez du
banatzaileak, edo dendan zama jaso behar due-
nak... (kasu: botikan, harategian...)
Eta horrekin zer lortu nahi dugun? Oinezkoen lasai-
tasuna.

Eta zein dira eskaintzen dituzuen alternatibak?

Komentu aurreko eta Fondaberriko aparkalekuak
erabiltzea. Aspalditik ikusten genuen Fondaberriko
aparkalekua gutxi erabiltzen zela, halaxe iruditzen
zitzaigun behintzat. Parkin horretan badira batzuk
urte osorako alokatuta dutenak, baina, horietaz

gain, erabilpen eskasa ematen zitzaiola uste
genuen. Horregatik atera ditugu ordu eta
erdiko txartelak debalde aparkatzeko. Udal-
tzaingoan eskuratu behar dira txartelok, eta
egunero 90 minutu izango ditu erabiltzaileak
ezer ordaindu gabe. Gainera esan behar da
hemen etxea izan eta udan edo oporretan
etortzen denak ere izango duela horretarako
aukera.

Bestalde, Santa Katalina komentu aurrean
zegoen aparkalekua txukuntzeaz gain, apar-
kaleku gehiago ere egin ditugu (6-8 gehia-
go) eta horrek ere lagundu egingo du herri-
tarron erosotasunean. Mutriku herri txikia
da, distantziak ez dira handiak, oinez egite-
ko modukoak direla uste dugu.

Anbulategi parean ere 45 minutuz aparkatu
ahal izango da, eta hortik aurrera mugitu egin
beharko da ibilgailua. Anbulategi aurreko tokiak,
berriz, medikuentzat izango dira.

Merkatu-plaza aurrean ere aldaketak egingo dira.
Pibota jarriko dugu eta bertako langileek bakarrik
ahal izango dute aparkatu, eguerdiko 13:00 bitarte-
an. Hortik aurrerakoa libre izango da edonorentzat.

Bestalde, herrigunean lanean ari diren gremioeta-
koek, euren lanen berri eman ondoren, baimena
eskatu beharko dute udaletxean.

Batek baino gehiagok ohiturak aldatu beharko ditu, ala?

Benetan ezin da sinistu zein barruraino dugun sar-
tuta autoaren erabilera. Txanbolingo errotondan
edonoiz topatzen dituzu ibilgailuak espaloi gaine-
an. Anbulategi aurrean zer esanik ez! Debaldeko
txartel hauekin orain arteko ohitura txarrak ezabatu
nahiko genituzke.

Goiko plazan ezingo da utzi goiz osoan, orain
bezala, 30 minutuz bai, eta hortik aurrera plazatik
atera beharko da autoa.
Horretan zorrotzak izango gara.

Beheko plazan, berdin.

MUTRIKUKO TANATORIOA Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA
Iriagirre z/g
Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

ARRIETA
AUTOZERBITZUA
 Aliprox
J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

“Araudi edo plan berri hau martxan jartzeak ez du esan nahi beti hala izango denik. Akatsak zuzentzen joango gara ea denon arteko elkarbizitza lortzen dugun”

Kutxa zein Korreos aurrean dauden aparkalekuak 8:00etatik 13:00etara zamatanetarako izango dira.

Eta beste batzuk txandakako aparkaleku bilakatuko dira: Zubiaga plazakoak, Kutxa aurreko aldean daudenak, komentukoak, burdindegiko aurrekoak... Horietan 30 minutuz aparkatu ahal izango da. Eguerditik aurrera bertan aparkatu ahal izango da, hurrengo eguneko goizeko 8ak arte.

Komentu aurrean ere araua berdina izango da, ordu erdikoa, eta behin eguerdia ezkerreko hurrengo egunera arte libre.

Zubiaga plaza eta Frontoi kalea lotzen dituen gunean, pibota jarriko da. Inguruan garajeak dituzten herriarrek giltza eskatu beharko dute udaletxean.

Plan berri honek udaltzainaren lana handituko du?

Hori guztia beraiekin batera egina da. Egia da udaltzainak zorrotz ibiliko direla jarritako araudia betetzeko. Hasieran, abisu txartelak jarriko dituzte jendeak ikasi bitartean, baina denborak aurrera egin ahala, beste modu batera jokatu dute.

Gure helburua herritarren arteko elkarbizitza hobetzea da, eta zabalik gaude arrazoizkoak diren kontuak entzuteko.

**KALBAIXO
JATETXEA**

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia
Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

Musikaz eta irakaskuntzaz

JULIA IRIONDO URANGA

Arekin

Kontuak egiten ibili gara: 24 urte daramatza musika irakasten! Herriko akordeoi eta Trikitixa taldeak eta Madalen Abesbatza zuzentzen ditu. Nork ez du Mari Juli ezagutzen! Berriketalditxo bat izan dugu berarekin bizimodu soil baino areago bokaziotzat duen musikaren inguruan.

Egingo diguzu historia apur bat?

8 bat urterekin hasi nintzen Pako Arrietarekin Solfeoa ikasten, lehengo kiosko zaharrean. Pakorekin pare bat urte-edo egingo nituen. Amak esaten dit beti joaten nintzela gustura, etxean bokadilloa hartu eta pozik joaten nintzela, egun bat bera ere ez nuela galtzen,

berak ezer esan beharrik gabe joaten nintzela neure lagunekin. Gero lagunek utzi egin zuten, eta bakarrik gelditu nintzen. Eta handik Debara joan nintzen, zeren hemen bandako instrumentuak baino ez zeuden, eta nik akordeoia ikasi nahi nuen, horixe nahi nuen hasiera-hasieratik. Deban, Rosaritorekin ibili nintzen. Urtebete ibili ondoren, Donostian azterketa bat gairitu nuen eta bertan hasi nintzen Mikel Bikondoaren akordeoi orkestrarekin ikasten. Harrezkero, Donostian egin ditut ikasketa guztiak. Akordatzeko naiz nola aita etorri zitzaidan San Migelera, eskolara, akordeoiko azterketa gairitu nuela esatera; hura poza! Hamaika bat urte-edo izango nituen.

Akordatzeko naiz Donostiara joaten nintzela zapatur-zapatur. Goizeko 9:30etan izaten genuen entsaioa Musika Kontserbatorioko azkenengo pisuan. Gurasoen inplikazioa derrigorrezkoa zen: aitzak eramaten ninduen zapatu goizero Mikel Bikondoaren orkestrarekin entsaioak egiteko. 13:30 aldera edo bukatzen genuen; bitartean, aitzak txikiteoko kuadrila eta dena egin zuten bertan, alabaren entsaioak zirela-eta.

Gogorra izan zen musika ikasketak egitea?

Akordatzeko naiz bazkalondan ikasten nuela beti akordeoia, amak ontziak garbitzen zituen bitartean, nik akordeoia jotzen nuen. Eta ordu horretan jolasten ikusten nituen lagunak kalean, eta inbidia pixka bat ematen zidaten, baina amak esaten zidan: "Zu, orduerditxo bat ikastera". Eta horri esker, gaur egun

nire lanbide bihurtu da. Gero, institutura joan eta musika ikasketekin jarraitzea nahiko gogorra izan zen, musikari ordu asko eman behar zaizkiolako, eta zenbat eta gorago ikasketetan, orduan eta ordu gehiago. Baina ondo eraman nituen biak batera.

Gainera, akordeoien orkestran aritzeak bazeuzkan bere alde onak ere, bidaia eta emanaldi asko egiten genituen: Alemania, Ingalaterra eta beste hainbat lekutara joan ginen.

Akordeoiak aparte, besterik ikasi zenuen?

Francisco Escuderorekin ere ikasi nuen Musikaren Historia, Armonia eta beste gauza batzuk. Gero, goi mailako Pedagogia eta Musikologia ere egin nituen. Beranduago, trikitixa jotzen ikasi dut Azpeitian, oso irakasle ona den batekin, Xabier Zabalarekin. Kepa Junkerarekin ere egin izan ditut ikastaroak, eta, azkenak, panderoa jotzen ikastea izan da. Trikitixa pandorik gabe motz gelditzen da-eta.

Gustuko zenuen irakasle izatea?

Bai, gustatzen zitzaidan irakasle-lana, eta orain ere bai. Ikasleekin kontaktuan egote hori asko gustatzen zait, eta, batez ere, taldeetan. Banakako irakaskuntza ere gustatzen zait, baina taldean are gusturago sentitzen naizela uste dut. Argi neukan musika irakasle izatea gustuko nuela.

Lanean 18 urterekin hasi nintzen. Orduan zinegotzi zegoen Jorge Yurritak deitu zidan akordeoi irakasleak, Sorkundek, utzi egin behar zuela eta ea irakasle izan nahi nuen galdetzeko. Orduantxe neukan COU amaitu berria, Selektibitatea atera berri nuen eta erabaki beharrean nengoen edo karrera bat ikasten hasi edo musikarekin jarraitu edo zer egin. Beharrezko musika titulazioa baneukan, eta elkarrizketa bat egin zidaten. Harrezkero, badira 24 urte hementxe nabillatzen musika irakaskuntzan.

Badago ikaslerik akordeoia eta trikitixa ikasteko?

Bai, ikasle askok aukeratzen dute trikitixa eta baita panderoa ere. Akordeoia aukeratzen dutenak gutxiago dira. Nik uste dut trikitixak kendu diola lekua akordeoiari. Ematen du antzeko instrumentuak direla, baina oso desberdinak dira, eta nik esango nuke jendeak nahiago izaten duela trikitixa asko ikusten dutelako eta arinagoa delako, modan ere jarri zuten Maixa eta Ixiar eta horrelako taldeek. Guk, akordeoi joleok ere badugu erruaren zati bat, oso musika serioa egin izan dugulako, baina ez dauka zertan horrela izan, akordeoia ere edozein musika-motatara moldatzen da-eta.

Haur guztientzat ala dohain berezia dutenentzat da Musika Eskola?

Denentzat, eta hori argi eta garbi daukat, gainera. Hasiera batean horretarako egina ez dela pentsa dezakegun ume batek, gerora, sopsesak eman ditzake, eta hori gertatzen da. Bakarkako instrumentu-eskoletan ez da arazorik egoten, bakoitzak bere mar-txa eramaten du-eta, baina taldean igartzen dira alde-

ak, abesbatzean batez ere, eta askotan ikaslea bera konturatzen da, eta utzi edo aldatu egiten du.

Noiz komeni zaio haurrari musika ikasten hastea?

Bi pentsakera daude, batzuek uste dute zenbat eta gazteago, orduan eta hobeto dela, eta badaude esko-la batzuk 4 urterekin hasten direnak. Mutrikun 6 urterekin hasten dira eta 8rekin hartzen dute instrumentua. Nik nuke uste dut gazte hastea ona dela, baina ez gazteegi; bestela, 8 urterekin aspertzen hastea ere gerta liteke-eta.

Zuk zeuk 3 seme dituzu, nola konpontzen zara denera ailegatzeko?

Horretan bai eskerrak eman behar dizkiodala amari. Nire amarengatik izango ez balitz, ezingo nuke. Ama beti daukat prest behar denerako, "superramona" daukagu etxean.

Taldeekin lan egiteak ere izango ditu zailtasunak.

Eskolordu batzuk eduki arren, beti daude lana edo ikasketak direla-eta joan ezin direnak, eta kontzertu edo emanaldiren bat prestatu behar denean (Olen-tzerorekin, Errege kabalgotan, Inauterietan, dantza taldekoekin, Berdel egunekoa, elizkizun bereziak, uztailako kontzertua, Gaba Beltzekoa, kalejirak trikiti-xarekin...) entsaio estrak ere egin behar izaten dira; beraz, ahal den moduan tarteak bilatu behar izaten dira horretarako. Herriari zor diogu hori, eta egin beharreko ekintzak direla uste dut. Egia esan, ni, ikasleak etortzen diren bitartean, konforme! Niretzat zortea da lan egiteko jendea edukitzea-eta. Benetan jende jatorra dago taldeetan, oso-oso jende jatorra. Erreleboa ikusten dut makal samar: jende gaztea azkar aspertzen da-eta, hasi, bai, baina aspertu egi-ten dira, hainbeste gauza dituzte inguruan, ezen!

Zer da musika zuretzat?

Gustuko dudan gauza bat, hasiera-hasieratik maite izan dudan gauza da musika. Gustatzen zaidana, batez ere, ikasleekin lan egitea da, musika sortzen aritzea. Galdetu izan didate loteria tokatuz gero lana utziko nukeen, eta nik beti ezetz esan izan dut. Ez nuke sekula lana lagako, beste modu batera hartuko nuke, baina laga ez. Musika bizitzeko era bat da niretzat, eta taldeek inplikazio handia eskatzen didaten arren, hori kenduko balidate, ez dakit...

Zein musika-mota gustatzen zaizu gehien?

Ez daukat preferentziarik bat ere, momentuaren araberak aukeratzen dut klasikoa, modernoa, euskal musika... denetik entzuten dut.

Amaitzeko, besterik esan nahi baduzu...

Eskerrak eman nahi dizkiet nirekin hasieratik ibili diren ikasle guztiei, aukera eman didatelako eurekin lan egiteko. Jende jatorra izan da eta gustura aritu eta ari naiz; eurak dira benetako protagonistak. Eta esker-rrak eman nahi dizkiet familiakoei ere, amari batez ere.

Gero eta erle gitxio?

Urtero bezela, udaberri honetan ere kolore ederez jantzitzako lora ugari agertuko zakuz. Lorien kolore eta usain deigarriak landarien biziraupenerako “asmakizuna” baiño ez dira. Helburu nagusixa mamorruak erakartzia da: erliak, kulumiuak, erlemanduak... Nektarra hartzera hurreratu eta bide batez, lorarik lora dabilzen mamorruok lora-hautsa edo polena eruango deue batetik bestera euren gorputzian. Hola, lorak polinizau eta frutuak erretuko dira; ezinbesteko kontua espezieak aurrera egin deitzen. Intsektuen bidez gauzatzen dan polinizazio horri ‘entomofilua’ esaten zako.

Landara batzuen kasuan, *erlia* da polinizatzaile nagusixa; tartian, fruta-arbola asko. Sasoi baten oraingoaldian, fruta-arbola asko zauan Mutrikun, eta erliak gustora ibiltzen ziran lorarik lora: madari-arbolak, sagar-arbolak, kereixa-arbolak, okanak... Baiña askozaz lora gehixagotan ibiltzen dira lanian: borrajia, alkazixa, gaztaifia, huntza, alpapia, kiñarria...

Beraz, eztixa ematiaz gaifera funtzio garrantzitsua betetzen deue erliek. Azken urtietan baiña, asko urritxu dira erliak. Zer dala-eta? Mutrikuko erlezaiñek esan diguenez piñua ugaltzen jun ahala erlia urritzen jun da, “*kanpuari toldua bota dio piñuak eta erliak toldopian ezin leike lanik egin*”. Piñu-kokuak edo harrak hiltzeko hegazkiñetatik botatzen deuen botikak ere ba ei deu errua... Bestetik, baserritxarrek erabiltzen ditxuen intsektizidek, solorako mamorro kaltegarrixei ez ezik erliari ere egitxen dio kalte. Eta hori gitxi balitz... etsai latza deu orain: *kulumio beltza* edo *Asia-ko kulumioa* (*Vespa velutina nigrithorax*). Iazko irailian bistau zan Mutrikun kulumio horren lehen habixia.

Neurritz erlia baiño dexente haundixagua da kulumio hori (12 mm erliak, 30 mm kulumio beltzak), eta askoz azkarrago egitxen deu hegan. Errez harrapatzan ditxu erliak, gero jateko. Administrazioak daguaneko, hasitxa doz jatorriz Txinakua dan kulumio inbaditzaile honen kontra egitxen: iaz, Gipuzkuan 700 habixatik gora desegin ziran.

Kontu jakiña da antolakuntza konplejua dakela erliek. Erlauntzetan hiru erle klase honek doz: 1.-Erlia edo langillia. 2.-Erle arra, erlemandua edo erle alperra. 3.-Erregiña edo erlama. Lorarik lora ikusten ditxugunak erliak edo langilliak dira.

Erle zaintziak erlien mundu hori ondo ezagutzia eskatzen deu. Gure herriko erlezaiñek esandako batzuk ekarriko ditxugu hona. *Erlauntzak egitxeko modua* asko aldatu da, sasoi baten, gaztaifia-arbolen tranguak ibiltzen ziran, gero zumitzezko zestuak eta azken urtietan, erle-kajak. Erlauntz horrek *ezin leikez edonun jarri*, paraje epela bihar deue, iparrak jotzen ez

Erlia, borrajian lanian

doan tokixa. Baserri inguruan, edur sasoiari, edurra juandako lehelengo tokixa ei zan erle-tokixa. Erlakumiak ez ziran diruz erosten, sasoi bateko preziaua jakin degu: 44 kilo gari eta oillanda bi. Erlakumiak harrapatzeko sasoi apirillian hasi eta sanjuanak bitxartekua zan. Erlakumia hegan zijuala, gelditxu bihar izaten zan, hortarako lata eta lapiko zaharrekin zaratia ateratzen zan gelditxu arte, gero, eztixarekin igurtzitxako kaja hurreratzen zakuen. Erlakumia topau ezkeror, lehelengo bistatzen zoanarentzat izaten zan, norperarena zala seiñalatzeko kurutzia egitxen zan takatuta zauan arbola azalian-edo.

Mutrikuko udal artxibuan erlien aspaldiko aitzamenak doz: 1580. urteko udal kontuen liburuan toki-izen edo toponimo xelebria topatu degu: “*Erlea.ateraçana*”; gaurko idazkerara ekarritxa: *Erlea atera zan [toki]a*. Urte batzuk gerotxuago, 1731n, “Nuestra Señora del Rosario” kofradixak Juan de Azilonari erlakuma bat saldu zion: “*se le benda un enjambre de abejas que tiene en su poder*”. Horrek erliek gurian euki deuen garrantzia erakusten digu.

Sasoi baten, hainbat baserritxan egoten ziran erliak. Izan ere, ezinbesteko bi produktu ematen zitxuen: *eztixa*, jatekoa gozotzeko eta *argizarixa*, hildakuen omenez eleizan biztutzeko (*pillamenak*). Osasunerako ere primerakua ei da eztixa. Zeiñek ez deu iñoiz hartu eztixa limoiarekin eztarriko miña kentzeko?

Ah, eta amaitxu aurretik, aholku txiki bat; kulumioak edo erliak heltzen badizu, gogoratu aspalditxik datorren erremeixua: hiru bedar klase –edozelakuak– batu, zartzaria emandako tokixan igurtzi eta akabo miña.

Josu Larrañaga Arrieta

Bi hitzetan

ASTE SANTUA 2013

KOMIKIXA

Josu Ituarte "Pitxame" ren eskutik

PASATZEN DANA

PASATZEN DALA...

GURETZAT

**TXAPELDUNAK
ZEATE**

AUPA ILLARRA!!

æk
18.korrika

EMAN EUSKARA ELKAI

ARRI

Argazkiak eskuratu nahi izanez gero, Iñigo Belenenean galdetu

BERDEL EGUNA 2013

Gure errotak

Txartxa errota eta errentak

Amieta errotaren ostean, Artzainerrekako bigarren errota dugu Txartxa. Antzinako dokumentuetan horrela agertzen zaigu: *Çaarche* (XVI-XVII. mende-etan), *Charche* (XVII-XVIII. mendeetan)... *Charcha* izenaren lehen aipamena 1775ekoa da, eta harrez-keroztik *Txartxa* forma da nagusi. Izenaren jatorria ez da batere garbia, badirudi lehen zatia “zahar-” dela; bigarren elementuak (-txe) agian “etxe” hitza du oinarrian.

Txomin Agirre (1864-1920) ondarrutar idazle handiren aita (Manuel Vicente Agirre Salegi, 1828) Txartxako semea izan zen, arotza lanbidez.

Txartxa errotaren lehen aipamenak 1552. urtera garamatza; Mutrikuko lehen bataio-liburuak horrela dakar: “Domingo, hijo de Joan de Arançamendia y Maria Martinez, su criada, una mujer que bibe por molinera en el molino de *Çaarche*”.

1572an Pedro de Gaviria eta Maria Ortiz de Jacarena zen zati bat, eta beste zati bat Gregorio de Sarasuarena. Errotaren jabetzan errota ez ezik ingurukoak ere sartzen ziren: “...su casa y açañas e piedras e arroyos y agoas y calçes, presas y anteparas e agoas corrientes y estanques”.

1616an errotaren erdia Domingo Ybañes de Laranaga kapitainarena zen, eta beste erdia Martin Lopez de Gamboaren ondorengoena.

1688. urtean Domingo de Ansoreguik eta Ana Maria de Galdonak errota honen erdia eta *Otsuakua* errota eman zizkioten errentan Pedro de Olave eta Mariana de Arroateguiri, hiru urterako. Urteko errenta: 16 anega gari, 4 kapoi eta sagastietan batzen zuten sagarren erdia. Jabeek astotxo bat utzi zieten errotekin batera. Errenteroek eurek egin behar zituzten konponketak, horrela jasotzen du errenta-kontratuak: “obligación de poner las piedras de moler, las azenias y retellas a sus espensas”.

1716an Martin de Ansoreguik Domingo de Yturriari eman zion errentan bederatzi urterako. Urte bakoitzeko errenta: hiru anega eta erdi gari eta kapoi bat. Errotaren beste erdia Zubiaga maiorazkoaren jabetzakoa zen.

1735ean Juan Bautista de Uriarte kapitainarena zen errotaren erdia, honek bere aitagarreba izandako Joseph de Aguirrerengandik jaso zuen oinordetzan. Beste erdia Peñafloidako kondearena zen.

Historia

1802. urtean Peñafloidako kondeak (Antonio María de Munibe Areizaga) errotaren erdia eman zion Maria Antonia de Iturberi Sorginerreka aldeko otadi baten eta Leizarrengo solo baten trukean.

Bi errotarri izan zituen (gaineko bi eta azpiko bi) Txartxa errotak. 1927rako ez zebilen martxan. Gaur egun, Txartxa baserriaren aztarnak baino ez daude, izan ere 2009ko martxoan sute batek erre egin zuen. Oraindik kontserbatzen du *errotapia* eta *ur-ontzixa*, baita Goixakua errotaren oinetan hasten den 200 metro inguruko kanala.

Errenta ordaintzeko egunak eta moduak

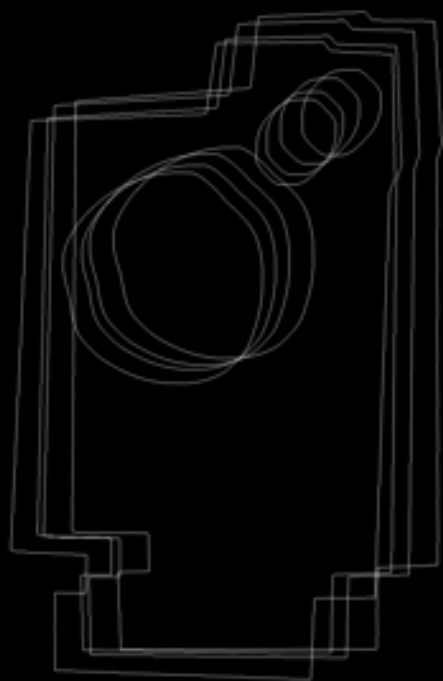
Errota jakin bat, urte batzuetarako errentan edo alokairuan uzten zenean, Santu Guztien eguna (azaroaren 1a) izaten zen epe hori zenbatzen has-teko eguna.

Errentan ematen zen garia, gehienetan, Amabirjina Sortzez Garbiaren egunerako (irailaren 8a) edo Amabirjinaren Jasokunde egunerako (abuztuaren 15a) eman behar izaten zitzaion jabeari. Eta ez edonola, izan ere, askotan errenteroek etxera bertara eraman behar izaten zioten gari hori, egoera onean gainera: “trigo bueno, limpio y bien acondicionado”.

Gariaz gain artoa ere eman beharra izaten zuten askotan maizterrek. Artoa, Santu Guztien egunerako eman behar izaten zioten jabeari.

Kapoa edo kapoiak entregatzeko eguna ere zehaztuta egoten zen errenta-kontratueta: Natibitate-eguna. Mutrikun batek baino gehiagok gogoratzten du oraindik ohitura zahar hori.

Javi Castro eta Josu Larrañaga

MOTZ MOTZIAN
MUTRIKUKO III. LABURMETRAI LEHIAKETA

ZERBAIT KONTATZEKO? BA, ANIMATU!

Gogoz, animotsu eta ilusioz aurkitu ditugu Motz-Motzian taldeko antolatzaileak. Aurreko urteetan arrakastatsua izan bada ere, III. lehiaketa honetan ez dute gutxiagorik espero. Oraingoan ere aldaketa eta berrikuntze-kin datoz, eta herritar guztiei parte hartzeko deia egiten diete.

Zein da eman beharreko lehen urratsa?

Gogoa eta irudimena beharrezkoak eta oinarria direla esango genuke. Eta, aldi berean, zerbait esateko edo kontatzeko grina; hara hor lehen urratsa! Lagun bati edo idatziz kontatu diezaiokezun bezala, kamera hartu eta kontatzeko daukazu hori irudietan adieraztea da, baina ez du zertan "metafisikoa" izan, txiste bat izan daiteke. "Korto" bat, bi lagun artean mugikorrarekin egin daitekeen grabaketa sinple bat izan daiteke. Azken finean, ez da gaitza, ez da maila profesionalean egin behar den lan bat. Ideia polit batekin eta lana zenbat eta xumeagoa edo errazagoa izan, ba, askoz hobeto!

Lana aurkezten duten guztiek jasotzen dituzte txaloak; hori edozeinentzat esperientzia berria eta atsegina izan daiteke, denon gustukoa!

Beraz, iazko helburuekin jarraitzen duzue...

Bai, nahiz eta urtetik urtera antolaketa aldetik oinarriak aldatzen joan, helburuak mantentzen dira. Azken finean, zinea bultzatu nahi dugu: zine herrikoa, beste era bateko zinea, euskarazkoa, elkarlana eta sormena uztartzen dituen, herritarren arteko komunikazioa bultzatzen duena, freskoa, atsegina...

Beraien kabuz sortutako istorio bat, txiste bat, pasarte bat... bideo emanaldi motz baten bitartez erakusteko, kontatzeko aukera eman nahi diegu herritarrei. Zentzu onean, herritarrek zineari eta grabaketei errespetua galtzea nahi dugu. Horrez gain, ez dugu lehiaketa bat bezala planteatu nahi; helburua ez da lehiatzea. Urteroko sari horiek herritarrek sinbolo gisa eduki ditzatela nahiko genuke, beraien parte-hartzearen sinbolo gisa.

Aldaketa eta berrikuntzak izan dira, ezta?

laztik bi aldaketa garrantzitsu egin ditugu. Alde batetik, lana aurkeztuko duten mutrikuarren adin tartea ez da mugatuko. Hau da, edozeinek: zahar, gazte, ume zein helduk izango du lana aurkezteko aukera. Gure aldetik egin dugun aldaketarik garrantzitsuena dela esango genuke. Hartara, aukera paregabea izango dute haurrek beraien gurasoe-kin parte-hartzeko eta elkarlanean proiektu polit bat aurkezteko.

Bigarren aldaketa, berriz, sari sorpresa izango da. Horretaz ezin dugu hitz egin!

Zeintzuk dira oinarriak?

Aipatu dugun bezala, mutikuarra den edo Mutrikun bizi den edonork parte hartu dezake, adina ez da kontuan izango. Bakarkako lana edo taldekoa izan daiteke; azken honetan, taldearen izena edo taldekideena jarri behar da, eta gaia, orain arte bezala, libre da.

Film laburra DVD-bideo formatuan aurkeztu behar da; parte hartzaileei kopia bat beraiek gordetzea

gomendatzen zaie, badaezpada ere...

Euskaraz izango dira eta, iaz bezala, 10 minutu baino gehiagoko iraupenik ezin dute izan. Bestalde, inoiz saritu gabeko filmak izan behar dira eta parte-hartzaile bakoitzak gehienez film labur bat aurkeztu dezake.

Horrez gain, lehiaketara aurkeztzen diren film labur guztien ustiapen-eskubideak, oso-osorik eta doan Mutrikuko Zine Forum Taldearekin partekatu behar dira.

Argazki muntaia ere izan daiteke?

Bai, hori da. Gaur egun, ordenagailuek ematen dituzten aukerak erabiliz, etxean egin daitezke. Gure eskura ditugu zenbait aplikazio, adibidez, Movie Maker. Horiek erabiltzera animatzen bagara eta gauza berri batzuk ikasten baditugu, ba, fenomeno!

Ekitaldi hori egin aurretik ez duzue inoiz pent-satu aurrez ikastaroren bat eskaintzea?

Bai, gure bileretan agertzen den puntu bat horixe da. Oraindik ez dugu lortu, baina buruan darabilgun ideia bat da: tailerrak antolatzea gustatuko litzaiguke. Hala ere, ez zaigu batere erraza iruditzen: nola eman, zer irakatsi, zertan oinarritu,...

Zerbait egitekotan, ganoraz egin nahiko genuke, jendearentzat motibagarria izango den tailerra antolatu, gauza praktikoa, polita eta ikasten ongi pasatzekoa.

Inguruko herrietako antolatzaile edo taldeekin harremanik, bai?

Ez, ez! Kuriosoa da benetan, baina, pozik gaude horrela. Herri-mailan egiten dugun ekitaldi bat da, eta pozik gaude orain arteko emaitzekin; herriko talde eta jende anitza mugitzea lortu dugu, eta hori sekulakoa da.

Lana entregatzeko...

Lanak aurkezteko azken eguna ekainaren 1a izango da. Nahi duenak lana gaur bertan entregatu dezake, Kalaputxiko postontzian utzi dezake-eta. Azken egun horretan, ordea, ekainaren 1ean, Kalaputxin bertan lanak eskura entregatzeko aukera izango dute 10:00etatik 13:00etara.

Filma aurkezterakoan, izena emateko orriarekin batera eraman behar da. Lehenik, filmaren izena, iraupena eta sinopsia. Bigarren, egilearen datuak agertu behar dira: egilearen edo egileen izenak, eta beraien adina, telefono zenbakiak, eta helbide elektroniko bat.

Noizko sariak eta sari banaketa?

Sari banaketa ekainaren bukaeran izango da. Hiru sari banatuko ditugu: Xiri saria (epaileek erabakitakoa), Herriaren saria (ikusleek emandako saria) eta aurtan sari sorpresa bat ere izango dugu.

Harremanetarako helbideak:

mutrikukozineforumtaldea@hotmail.com edo ***motz.motzian@gmail.com***

OKELAR
BERTSOPAPER SARIKETA

2012

GALBIDERA ERORITA, GALBIDETIK ZINTZILIK

Doinua: Habanera

Egilea: Iñigo Arrizabalaga

1

Izerdi hotza, dardara,
damuak eta ezinak,
begiak itxita daude,
zahartu ziren kortinak,
pena da baina ez dira
lehen izan ziren berdinak,
urratu ziren betiko
zure bi begi urdinak,
pertsianak astunak dira
barrutik ere zikinak,
goizero hauek altzatzen
zer nolako ahaleginak!
Zure logela eta zu
ze bi estampa gordinak,
matrioskak dirudite
baina ez dira panpinak.

2

Dagoenari begira,
gaur dena ez da guztia
begizuloen jarraipen
sarritan masail bustia,
amesten zenuen hori
ahaztu baitzaizu ia,
guzti hori han galdu zen
ugaldu da angustia,
munstro bilakatuz doa
garai bateko piztia,
iratzargailuak jo du
bukatu da abestia,
ipuin honetan ederrak
ez dizu bota begia,
bera fantasia baita
eta zu munstroegia.

3

Betiko arrotza zara
ispiluaren aurrean,
iguingarria erabat
halare era berean
barre egiten dakizu
hagin hilotzen artean,
jarkera ezin da galdu
ezagunekin kalean.
Makillajea maskara
tatuia azalean,
jolas eta apaingarri
izan zen garai batean,
barruko edertasuna
kanporatu beharrean,
azala zatartu zaizu
potinje horren atzean.

4

Kajoitik ispilutxo bat
aterako duzu berriz,
lababu ezkina baten
horizontalean jarritz,
arnas egin, dilatatu,
begi batez ta bi begiz,
eta makurtuko zara
hainbat lerro, hainbat aldiz.
Zure bizitza idazten
letra beltzez, letra larriz,
diru faltan letra txikiz,
dirudun bazaude handiz.
Odolean daramazu,
tamalez eta odol garbiz,
kristaltxoak zainetatik
osasuna jaten dabiltz.

5

Begiratu bat ondoren
zuzen ispilu handira,
okotsa altzatu eta
batera bestera jira,
arrastorik geratu den
sudur zulora begira,
zuriguneak kalean
gogor zuritzen baitira.
Beti karta berdinekin
bajatzten zara herrira,
jokoan hasi ezker
gero ezin erretira!
Halare jende honekin
zurea duzu partida,
gezurti ta maltzur baino
hipokritagoak dira!

6

Marama bat izan zinen
gaur egun zaude hautsirik,
baina zati horietan
oraindik bada panpinik;
Marioneta baten gisa
bizi osoa zintzilik,
buduaren panpina lez
gorputza zuloz josirik,
txontxongilo lez gidatzen
zaituen hortaz beterik.
Baina hauek ez dizute
sortu pozik eta irrikik.
Bizioaren menpean
ez baitaukagu bizirik,
zauden zulo beltz hortara
ez da iristen izpirik.

7

Arazo larri bat dugu
bilakatu istorio,
baina hezur haragizko
neska bati dagokio,
bi hanken gainean oinez
ibiltzen da oraindio,
baina hauek galbidera
soilik joaten zaizkio.
Bizi pozen iturritik
pozik ez zaio jario,
izan zenaren izena,
izanikan ez dario.
Etiketa jarri orde
gaitz honen erremedio,
hobeto garaiz laguntza
eman izan bagenio.

8

Alkohola, droga, jokoa...
tentazio ta pekatu,
trapezista baten sokaz
genezake konparatu,
arriskua badu baina
norberak neurria hartu,
baina sarri albokoa
ezin dugu kontrolatu,
eta geu izaten gara
deabruan abokatu.
Begietako zapia
hatzamar batez altzatu,
ikustea lortu arte
ingurura begiratu,
inorentzat urka-soka
ez dadila bilakatu.

“Hermafroditak” gure artean

Joan zen astebukaeran, lagun batek “XXY” filma gomendatu zidan, eta gaur arratsaldean ikusi dut... Benetan ere existitzen al dira horrelako kasuak, hermafroditismo kasuak?

Badakizuenez, bai edo ez esatea ez da gure estiloa; izan ere, sexuen eta beraien arteko gorabeherak eta harremanak konplexuak dira; hortaz, konplexutasuna gure erantzunetan ezinbestekoa da. Beraz, oraingoan ere, erantzun mamitsuagoa eman nahi dizue(gu).

Hasteko, “hermafrodita” hitza alde batera utziko dugu. Jatorri klinikoa duen hitza sexologian “intersexualitatea”ren kontzeptuaz ordeztuko dugu, bere esanahia ere eraldatzen dugun bezalaxe.

Dakizuenez, txikitatik eta Derrigorrezko Hezkuntza atzean utzi arte, eredu dikotomikoekin geratzen gara¹, orokorrean. Neska ala mutila, arrosa ala urdina,... baina guk geuk ikus dezakegu errealtatea ez dela hain sinplea. Izan ere, azken urteotan feminismo-tik eginiko ekarpenari esker, izaeraren malgutasuna aitortzen da; baina, hala ere, motz geratzen gara. Intersexualitatea askoz haratago iristen da.

Pentsa dezagun pertsonak izan beharrean, etxeak garela. Etxeok “a” edo “b” (emakume edo gizonezko) izan gaitezke; gure adreiluak, ordea, oso anitzak dira, mota askotakoak. Pentsa dezagun orain adreilu horiek klasifika ditzakegula, batzuk gertuago ikusten baititugu gizonezkoetan sarriago ikusten diren ezaugarrietatik eta beste batzuk emakumezkoetan sarriago ikusten direnetatik. Eta ez bakarrik izaeran —sarritan inposaketa sozialaren bitartez garatzen dena— baita gorpuzkeran ere.

Adibidez, pentsa dezagun oinetan. Sarriago aurki ditzakegu gizonezkoak baino oin txikiagoak dituzten emakumeak. Esan dezakegu, beraz, oinen tamaina ere sexuatzan den beste ezaugarri bat dela. Laburtzeko, esango genuke oin txikiak izatea ezaugarri femeninoa dela eta oin handiak izatea ezaugarri maskulinoa. Horrek ez du esan nahi, ordea, oin txikiak izatea emakumeen auzia denik.

Horrelaxe suertatzen da pentsa dezakegun edozein ezaugarriarekin, guztiek hartzen dute itxura femeninoa edota maskulinoagoa, are gehiago, batzuetan konparaziorako erabiltzen dugun erreferentzi puntuen arabera, era desberdinetan definitzera irits gaitezke.

Adibidez, oinetakoetan 42 zenbakia duen emakume batek bere oinak agian maskulino gisa klasifikatzen

ditu; ez badute ile gehiegirik, ordea, eta nahiko finak eta estilizatuak badira edota bere tamainako zapatak aurkitzen baditu, bere iritzia nahikoa aldatu daiteke.

Horrela ulergarria bada ere, maila genetikoan jatorria duen eta bereziki genitaletan begi-bistakoa den kasuetan ez dago, oraingoz, horrelako erantzun ulerkor bat emateko ohiturarik. Are gehiago, horren inguruan informazioa jasotzen duten osasun arloko ikasleek oraindik ere “patologia”² gisa aurkezturik ezagutzen dute. Ondorioz, filmean agertzen den tratamendu hormonal eta planteatzen den eraldaketa kirurgikoa planteatuz.

Gainera, sarritan eraldaketa eta “dikotomizatze”³ prozesu horiek haurtzaroan hasten dira, batzuetan familiari informazio egokia eman gabe eta, betiere, bizi duen pertsonari aukeratzeko baimenik eman gabe⁴. Horrek guztiak erakarri du egun jada kritikotasunez berrikustea medikuntzatik burutu diren ekin-tzak, batez ere prozesuok bizi izan dituzten pertsonen eta familien aktibismoari esker.

Era horretara, gorpuzkeraren gaineko ikuspegi dikotomikoa ere desagertuz doa, horren orde sexologian ere azpimarratzen den aniztasunaren inguruko diskurtsoa indartuz.

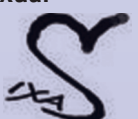
Beraz, hori guztia azaldu ondoren, haxe da gure erantzuna: hermafroditak ez baizik eta intersexualak daudela. Izan ere, guztiok garela intersexualak. Historian zehar, ordea, garrantzi handiagoa eman zaie intersexualitate forma konkretu batzuei... hain zuzen ere, genitalen itxura ere eraldatzen duten forma horiei. Hori esanda, gure galderarekin utziko zaitu(zte)gu orain: Zergatik? Zergatik ez ote dugu aniztasun mota hori gizon edo emakume izateko beste eredu bat bezala hartu?

¹ Eredu dikotomikoetan bi aukera elkar-baztertzaila agertzen dira posible gisa. Kasu honetan, emakume ala gizon izatea, beraien artean kontrajarriak edo osagarriak diren errealtateak aurkituko balira bezala.

² Gaixotasuna, fisiko edo psikologikoa.

³ Hau da, dikotomian oinarritutako ereduan agertzen den gorpuzkeraren eraiketa prozesua burutzea.

⁴ Prozesua bizi izan dutenen eskutik ezagutzeko hona hemen bi dokumental: “Mi aventura intersexual” <http://www.youtube.com/watch?v=qCAoVCRIly9s> “La ciencia de los sexos” <http://www.youtube.com/watch?v=immJK3O9bko>

ZORIONAGURRAKZORIONAGURRAKZORION

AINHOA

Zorionak gure etxeko txiki bihurriari, apirilaren 24ean 4 urte egin dituelako. Muxu handi bat etxeko denon partez.

IZARO

apirilak 2an zorionak neska, jada 6 urte segi beti bezain jator eta alaia izaten eta muxu handi bat Garaziren partez.

IZEL

Zorionak gure pitufinari apirilaren 16an 4 urte egin dituelako. Etxeko danon partez.

XUA

Zorionak printzesa maiatzaren 9an zazpi urte potolo betetzen dituzulako. Txokolatzeko matxo pilo bat etxeko danon partez.

ANGIE

Maiatzaren 7an gure bihurriari Zorionak eta txokolatzeko muxuak familiaren partez.

NAHIA, GURENDA eta EKAITZ

Zorionak hirukote! Apirilean urteak bete dituzuelako. Eskerrik asko txokolatadagatik. Izeko, osaba eta aumen partez.

SANDRA

Urruti zauden arren zurekin gogoratzen gare-lako. Zorionak eta muxuak Mutriku-tik.

IGOR

Zorionak gure etxeko korrikalari trebeari. Matxo haundi haundi bat Mutrikuko familiak.

JOSE ANGEL

"Lana eginez goaz aurrera kate horretan denok batera gogorki loturik gaude" Askok maite zaituen familiaren partez, Zorionak!

PANADERIA OKINDEGIA

POTERO

GREGORIO AZKUE

ETXEKO TEL. 943 60 43 17
DENDAKO TEL. 943 60 36 43
OKINDEGIKO TEL. 943 60 45 12

DOISTU

ITSASOKO MOTORREN ALDAGAIK eta KONPONKETAK

Nasa Kalea, 5 - 20830 MUTRIKU - Gipuzkoa
Tfnoa.: 943 603872 / Mugikorra: 659 670233 / Faxe: 943 603078

Pikua

www.pikua.es

eguneroko menua

JATETXEA LANDETXEA

Laranga auzoa (Mutriku)

berezitasuna txerri txikia

(enkarguz, erreta edo burduntzian)

Tel.943 942 222 · 629105733 · luis@pikua.es

OKILA

SUKALDEKO ALTZARIAK EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxe: 943 60 31 03

<<<

Javier San Sebastián
"Ogitxiki"

1973 urteko
atuneta sasoia

>>>

Jose Mari Landa "Kalamax",
Javier San Sebastián "Ogitxiki"
eta Jesús Ituarte.

Mª Cruz San Sebastián Alberdik
utzitako argazkiak.

ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

IÑIGOBELÉN
konde 3 - tfnoa. 943603701

argazki lanak
erretoke digitala
diseinu grafikoa
fotokopiak zuribeltzean/koloretan

euskal preso eta iheslariak etxera

ZAINTZAKO BOTIKAK**APIRILA: Gaueko 10ak arte.**

22tik 25era Otxagabia
 26tik 28ra Apraiz
 29 eta 30 Burgoa (Deba)

MAIATZA: Gaueko 10ak arte.

1 eta 2 Burgoa
 3tik 5era Zalduegi
 (zapatu goizian Otxagabia)
 6tik 9ra Apraiz
 10etik 12ra Otxagabia
 13tik 16ra Zalduegi
 17tik 19ra Burgoa
 (zapatu goizian Apraiz)
 20tik 23ra Otxagabia
 24tik 26ra Apraiz
 27tik 30era Burgoa
 31 Zalduegi

Gaueko 10etatik aurrera
ELGOIBARREN
 ikus 4. orrialdea

Plazatik Gaztetxera

Txapelketa
Apirilaren 26an
hasiko da Deban

**III.TESTU LABURREN
IRAKURKETA SAIOA**

NON: Luardo Etxean
NOIZ: Apirilaren 27an, zapatua,
arratsaldeko 7etan
NORK: Irakurri eta entzun nahi
duenak.

Denok zaudete gonbidatuta
ENTZUTERA!!!
Eta, nahi baduzue, irakurtzera.

Zer irakurriko duzun esanez deitu
 628573287ra edo idatzi
mutrikukoirakurzaleak@googlegroups.com

MENDI IRTEERAK**MAIATZAK 12**

OTXANDIO-LEGUTIO-
MENDIBIL
GR38

IPUIN LAPURRA

antzezlan
apirilak 28an
18:00etan
Zabiel Kultur Etxean

apain

KRIOLIPOLISISA

Punta-puntako
teknikak
zure gorputza
modelatzeko

Laserra,
eta ahaztu ...

- gimnasia abdominal hipopresiboa
- erditzea prestatzeko
- luzaketak
- mikropigmentazioa
- drainatze linfatikoa
- gailleo fitness
- sabel osteopatia
- fisioterapia
- indiba
- laserra
- zefulitisa gutxitzeko
- presoterapia
- estriak berdintzeko
- larru azala sendotzeko
- depilazioak
- betiletako permanentea
- laserra
- solariuma
- makillajeak
- betileak tindatzea

estetika · fisioterapia

Domingo Ibaibarruga, 3 - 20830 MUTRIKU
apain@apain.net - Tlf.: 943 60 42 29

2013-2014 ikasturte hasierarako matrikulazio epea **maiatzak 2tik 13ra**

- matrikulatzeko derrigorrezkoa da haurra jaiota egotea.
- maiatzaren 8ra arte jaiotakoek data horietan egin behar dute eskaera.
- gainontzekoek deitu lasai haurreskolara **943 60 41 19**
beste data batzuetaz informatzeko.

mutrikuko

Haurreskola

mutriku.mutriku@haurreskolak.net

www.haurreskolak.net

Pol. ANTZOMENDI · Galdona bidea
MUTRIKU

943 60 31 86

gorritxuautoak@hotmail.com

- ✓ **ITV**
- ✓ **DIAGNOSIA**
- ✓ **ELEKTRIZITATEA**

- ✓ **MEKANIKA**
- ✓ **GURPILAK**
- ✓ **MANTENIMENDUA**

***Aurrekontuak
konpromiso
gabe***

Autoa nahi duzun tokian jaso eta itzuliko dizugu